

Behov for en videreutvikling av DEMBRA

Dembra-prosjektet bidrar med kompetanse til ungdomsskolers arbeid med antidiskriminerende skolemiljø, demokratisk kompetanse, kritisk tenkning og mangfoldkompetanse. Læringsressursene til Dembra skal videreutvikles, og har i den forbindelse blitt fagfellevurdert. Forskerne peker i evalueringsrapporten på forbedringspunkter.

RAPPORT | SIST ENDRET: 08.09.2016

Tittel:

Demokratisk og antidiskriminerende kompetanse gjennom arbeid med skolemiljø og lærebøker. En kartlegging av DEMBRA-prosjektets bidrag sett i forhold til skolens arbeid med skolemiljø og lærebøkernes framstillinger

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

Forfatter:

Gro Lorentzen og Åse Røthing

Utgiver:

Høgskolen i Oslo og Akershus

År:

2016

Hva er Dembra?

Dembra står for Demokratisk beredskap mot rasisme, antisemittisme og udemokratiske holdninger. Holocaust-senteret, Det Europeiske Wergelandsenteret og Universitetet i Oslo ved institutt for lærerutdanning og skoleforskning har oppdraget med Dembra for Utdanningsdirektoratet. Dembra gir skoler støtte til arbeid for å styrke demokrati, deltakelse og kritisk tenkning, blant annet gjennom etterutdanningskurs. Nettstedet til Dembra inneholder undervisningsopplegg og informasjon om temaer som rasisme, antisemittisme, radikalisering, identitet og skolemiljø.

Den konkrete bakgrunnen for å opprette Dembra-prosjektet var rapporten «Det kan skje igjen» (2011), skrevet av Kunnskapsdepartementets arbeidsgruppe om antisemittisme og rasisme i skolen, ledet av Inge

Hva har forskerne evaluert?

Forskerne som har evaluert Dembra-prosjektet har i hovedsak konsentrert seg om et ressurshefte som er utarbeidet i forbindelse med piloteringen av etterutdanningskursene. Det faglige innholdet i kursheftet er vurdert opp mot det faglige innholdet i læremidlene i samfunnsfag og RLE, og ressurser for arbeid med læringsmiljø som skoler ellers benytter i sitt arbeidet på områdene Dembra omhandler. Dembra er også vurdert utfra prosjektets egen sluttrapport, som i stor grad bygger på en intern evalueringsrapport. I sammenheng med den interne evalueringen ble det foretatt en brukerundersøkelse av kursene, og gjennomføringen og resultatene fra den er vurdert av forskerne også i den eksterne evalueringen. Forskerne har ikke fulgt etterutdanningskursene og vurdert innholdet i kurset utover behandlingen av temaene, slik de er nedfelt i ressursheftet de har evaluert. Et teorigrunnlagsdokument Dembra har utviklet har heller ikke inngått i evalueringen.

Hva viser evalueringen?

Dembra har et potensiale som et integrert tilbud

Dembra trekker veksler på et annet teorigrunnlag enn mer «konvensjonelle» antimobbeprogrammer og virkemidler for øvrig. Dembra-prosjektet kan derfor tilføre perspektiver som kan bidra til å utvikle kritisk tenkning og interkulturell kompetanse. Dette er komponenter som blir framhevet som sentrale for å utvikle demokratisk kompetanse i et mangfoldig samfunn. Formålet med Dembra er at det skal inngå som en integrert del av opplæringen i fag og i skolens arbeid med læringsmiljø. Evalueringen advarer mot at Dembra beveger seg i retning mot en programorganisering med merkevarebygging.

Det er behov for en kvalitetsutvikling av Dembra

Dembra ressurshefte, som er sentralt i etterutdanningstilbudet til skoleledere og lærere, framstår som til dels uklart, ifølge forskerne. Heftet viser ikke til Dembra-prosjektet teorigrunnlag, fordi det har en mangelfull kildebruk. Forskerne påpeker at Dembra-prosjektets teoretiske grunnlag må komme bedre fram i ressursmaterialet som skal publiseres på Dembras nettsted, slik at det forskningsbaserte grunnlaget for prosjektet blir mer forståelig.

Dembra bidrar med kunnskap om antisemittisme

Dembra bidrar med kunnskap om antisemittisme på en god måte. Forskerne finner, at lærebøkene som skolene benytter har en omtale av antisemittisme som er mangelfull og tilfeldig. Dette kan ses i sammenheng med at antisemittisme ikke har vært omtalt i norske læreplaner etter at det ble tatt ut av

planen for K/RLE- i 2002. Fokuset på rasisme ble også svekket i læreplanen etter innføringen av Kunnskapsløftet, men er noe styrket i den reviderte læreplanen fra 2013. Rasisme, antisemittisme, holocaust eller folkemord er heller ikke nevnt i retningslinjene for grunnskolelærerutdanningen (5. – 10. trinn).

Oppfølging av resultatene fra evalueringen

Utdanningsdirektoratet er i samarbeid med HL-senteret og Wergelandsenteret i gang med å forbedre og videreutvikle ressursene som er utviklet i Dembra-prosjektet. Vi er også i startgropa med å følge opp oppdragsbrev 17-16 der det skal utvikles læringsressurser om gruppebaserte fordommer til bruk i lærerutdanningene og til etterutdanning av lærere. Erfaringer fra evalueringen av Dembra vil bli trukket inn i dette arbeidet.

[Les mer om Dembra her](#)